

MODEL ANSWER

F4BA sem I (CBGS)

Rural Development

Paper I

QP CODE 6802

Time - 3 hrs

Marks - 100

Date :-

- प्रश्न-1) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत 1) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत
1. स्वामीय पैकी होवोका उणे मिळ
- अ) ग्रामीण विकासची कार्ये सारक्या मर्यादांना, 30 गुण -
 संकल्पना - 30 गुण - मर्यादा - 10 गुण किमान 5 गुणे.
 मर्यादा - 1) उपजीविकेचे प्रमुख साधन 2) लोकांना उत्पन्नाच्या पुरवठा
 3) पर्यावरणाचा चालावळ उपलब्धता 4) रोजगाराने प्रमुख साधन
 5) आर्थिक विकासका चालना 6) राष्ट्रीय उपक्रमांना योग्यतेने
 वार 7) पर्यावरण चालावळ उपलब्धता 8) संरक्षणाला हरीने मर्यादा
 9) आर्थिक उपक्रमांचे साधन 10) समाजिक वारंवारिके हरीने मर्यादा
- ब) ग्रामीण विकासचे विविध उद्देश्ये सारक्या - 90 गुण किमान 5 गुणे x 2 =
 1) कृषी उपक्रमांचे वारंवारिके 2) सशिक्षित व प्रशिक्षित स्तुविका
 3) प्रकृती उद्योगाचा विकास 4) जडोव्यवसायाचा विकास 5) संरक्षणाला
 दुर्बल विकासका विकास 6) मूलभूत सेवांचा पुरवठा 7) दुर्बल विकासका
 आर्थिक संरक्षण
- क) स्वामीय पैकी होवोका उणे मिळ (90 गुण किमान 5 गुणे x 2 =
 1) स्वामीय विकास कार्ये 2) वारंवारिके निर्माण करणे
 3) किमान वारंवारिके कार्ये 4) 20 कामकाज कार्ये
 5) रोजगाराने कार्ये 6) एकात्मिक ग्रामीण विकास कार्ये
 7) स्वामीय विकास कार्ये

2. स्वामीय पैकी होवोका उणे मिळ

- अ) ग्रामीण विकास मर्यादांना ग्रामीण समाजाच्या संरक्षणाला चालना
 चालना - 3 मार्क संरक्षण - 10 मार्क = 30.
- 1) ग्रामीण विकास 2) ग्रामीण समाजाच्या संरक्षणाला चालना 3) ग्रामीण आर्थिक संरक्षण
 4) ग्रामीण जीवनाचा वेगळेपण 5) ग्रामीण समाजाच्या आर्थिक विकास
 6) शहरी संरक्षण पैकी वेगळे.
- (क) ग्रामीण समाजाच्या विविध वेगळेपण सांगता - 90 गुण किमान
 5 वेगळेपण x 2 = 90.

2

- १) शारीरिक मुख्य व्यवसाय २) नैतिक शिक्षण प्रभाव ३) लक्ष्य आकार
- ४) सामाजिक स्वीकारण ५) शारीरिक श्रम प्रभाव ६) संयुक्त कुटुंब
- ७) सांस्कृतिक जीवन ८) शारीरिक श्रम ९) सामाजिक आंगणिका
- १०) शारीरिक श्रम शरीर जीवन -

क) कुटुंबातील संकल्पना स्पष्ट करून कुटुंबाचे प्रकार सांगा।
 संकल्पना - ३ गुण - प्रकार - ७ गुण = १० गुण

- १) संयुक्त कुटुंब (२) विभक्त कुटुंब
- २) मातृसंगीत कुटुंब ३) विरुद्धांग कुटुंब

३. सामाजिक पैदा कोणासाठी होतोची उक्ते लिहा.

अ) वर्ग आणि जाती यांमधील भेद दूर करणे - १० गुण किमान पुढे

- १. ~~सामाजिक~~ संदर्भ २) बदलाची प्रक्रिया ३) आंगणिका व संघर्ष
- ४) शारीरिक बेरीकरण ५) नियंत्रण ६) व्यावसायिक संघर्ष
- ७) शारीरिक श्रम ८) बंध/सुखे स्वीकारणे

ब) सामाजिक पैदा कोणासाठी होतोची उक्ते लिहा - १० गुण = ५ गुण x 2

- १) सामाजिक संदर्भ विकारणे २) फेड करणे ३) विवाह विच्छेद
- ४) व्यवसाय निवडीचे निर्बंध ५) स्वतंत्रता व सामाजिक
- संबंध विच्छेद निर्बंध ६) सामाजिक व धार्मिक संघर्ष

क) कुटुंब सामाजिक परिवर्तनाचे कायदे विवक्षित करा. १० गुण = ५ गुण x 2

- १) औद्योगिकीकरण २) पाश्चात्य संस्कृतीचा प्रभाव ३) शारीरिक श्रम
- ४) व्यावसायिक शारीरिक श्रम ५) नागरिकीकरण ६) व्यावसायिक विचार
- ७) सामाजिक सुधारणा व चळवळ

४. सामाजिक पैदा कोणासाठी होतोची उक्ते लिहा.

अ) सामाजिक परिवर्तनाचे विविध प्रकार विवक्षित करा. १० गुण = ५ गुण x 2

- १) सांस्कृतिक संघर्ष - अ) सामाजिक व सामाजिक संघर्षाचे संघर्ष
- ब) सामाजिक संघर्ष काय विचार प्रणाली
- २) आर्थिक परिवर्तनाची ३) लोकसंख्या बदल

ब) सामाजिक परिवर्तनाचे लोकसंख्यासंबंधी उक्ते विवक्षित करा. १० गुण = ५ गुण x 2

- १. लोकसंघर्ष (६) संस्थागत कार्यक्रमांचे लोकसंख्यासंबंधी (३)
- परिवर्तनाचे कार्यक्रमांचे (४) सामाजिक रचना व संघर्ष (सामाजिक)
- विचार ५) सामाजिक संघर्ष व लोकसंख्यासंबंधी (६) जननेत्रा विकास
- प्रक्रियेचे संघर्ष ७) योजनामय प्रकृती व संस्थागत निर्माण करणेसाठी
- ८) सामाजिक संघर्षाची कार्यक्रमांचे (६) जननेत्रा कार्यक्रमांचे व संघर्षाची

3

क) सामाजिक परिवर्तनाचा प्रक्रियेतील विविध अवस्थांचा (चयन),
१० गुण - ५ मुद्दे x 2 = १०

- १) अल्प वयस शिक्षणातील अनुभूती (२) अल्प शिक्षण
- ३) अशील ४) विनीतवात परंपरा ५) अधिकाधिक
- ६) स्वायत्त शिक्षणव्यवस्था ७) शासकीय योजना अन्वेषण

५) स्वायत्त प्रकाशनाची दोषांची दोहोपचारिका लिहा.

अ) ग्रामीण विद्येच्या स्वरूप - १० गुण - ५ मुद्दे x 2 = १०

- १) ग्रामीण विकास एक सामाजिक शास्त्र २) ग्रामीण समुदाय व त्यांच्या समस्या
- ३) भावनावाद ४) क्षेत्रात्मिक व उपयोजित पैलू
- ५) अंगण (विवादात्मिक ६) ग्रामीण विकास एक प्रक्रिया

ब) जातीचे शिक्षण - १० गुण - ५ मुद्दे x 2 = १०

- १) पारंपारिक शिक्षण २) हलचा शिक्षण ३) राजनैतिक शिक्षण
- ४) धार्मिक शिक्षण ५) वेनार्डचा शिक्षण ६) वास्तविक शिक्षण
- ७) उद्योगिक शिक्षण ८) डॉ. रावतीबाई कर्वे यांचा शिक्षण.

क) शिक्षकां कुटुंब पध्दतीचे दोष - १० गुण - ५ मुद्दे x 2 = १०

- १) काम लागण्याच्या समस्या २) पृष्ठाच्या समस्याची निर्मिती
- ३) कामकाजा एकठाई विना ४) प्रिन्सिपलच्या समस्या ५) वेळानुसारच्या नावावाची वेळेबात

(३) स्वयंसेवीसेवा व सामाजिक परिवर्तन :- १० गुण ५ मुद्दे x 2 = १०

- १) लोकसंस्थांचा राज २) सामाजिक बदलासाठी लोकांच्या संस्थांचा भिन्नविणे
- ३) लोकशाही रूपासाठी आवश्यक ४) शासनाच्या पुढे
- ५) स्वयंसेवा विकेंद्रिकरणासाठी आवश्यक ६) नवनेविण कार्यवाही शिक्षण
- ७) कायुनेकीकरण सामाजिक परिवर्तन साधन .